

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Stev. 99.

V Ljubljani v soboto, 28. junija 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec	gld. —50
do konca septembra	1-50
„ „ decembra	3-
za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.	

Po pošti:

na mesec	gld. —85
do konca septembra	2-50
„ „ decembra	5-

Organizacijski statut državnih železnic.

Odkar se je pričelo ustavno življenje v našem cesarstvu, sigurno še nobeno ministerstvo ni bilo tako in tako ljuto napadano, nego baš sedanje. V državnem zboru usiplje se neprestano gosta ploha zabavljic z levičarskih klopj na ubogega grofa Taaffeja, dan za dnevom, pri vsaki priliki se zakadé v njega tolpa novinarskih junakov iz dunajskih uredništév, v katerih se javno mnenje „dela“ — in tudi med lastnimi pristaši je dokaj mož, kateri ne uvidevajo, da njegova sistema ne išče pre-naglenih uspehov, da on sam si ne more pripisavati čarovniške sile, katera bi mahoma predrugčila vse, kar se je bilo s trudom in premišljenim naporom bilo sezidalo tekom dolgih desetletij. Zgodovinar stoprav bode imel izreči nepristransko sodbo o markantnem značaji, katere dandanes v strankarskem protivju in razsajajoči borbi politik izražati ne

more. Le v enem oziru se smemo nadejati, da bodo celo odločni nasprotniki uže danes priznavali zasluge Taaffejevega kabineta: na polji železnične politike namreč.

Pet let je sedanje ministerstvo na krmilu in koliko se je v kratki tej dobi spremenilo gledé avstrijskih železnic! Naša prejšnja železnična politika bila je konglomerat protislovij, brez trdnega načela potezali so se naši državniki sedaj za državne, sedaj so se navduševali za privatne železnice, liberalni finančni umetniki izumili so naposled celo podvržek garantiranih prog, — a bridke posledice je čutila hirajoča avstrijska obrtnost in trgovina, čutile so jih preobremenjene avstrijske finance. Sistematično se je stoprav Taaffejev kabinet lotil težavne naloge, urediti kaotično zmes avstrijskih železnic. Vodilno načelo mu je bilo, varovati državi tarifno nadvlast, zidati nove, prometu potrebne črte ter poddržaviti zlasti one garantirane železnice, za katere je državna blagajnica leto za letom morala plačati neštete svote. Ko je Taaffe nastopil vlado, o državnih železnicah v naši državni polovici niti govoriti nismo mogli; danes prepreženo je vse cesarstvo s precej gosto mrežo državnih črt, dokončana je arlberska progá in gališka transverzalka, in ker bode te dni nakup železnice iz Prage v Dux in iz Duxa v Bodenbach gotov, bodeš lahko se vozaril iz Pulja do saksonskega vhažališča, od obrežij bodenskega jezera do daljne ruske meje po državni železnici. Da je to na veliko korist avstrijskemu producentu, tega niti dokazati ni treba. Vprašajte priprostega Gorenjca, koliko je moral plačati preje za vožnjo in tovarnino, dokler je Rudolfova železnica bila last privatnega delničarskega društva, in koliko je razločka z ozirom na sedanje tarifne cene!

In tudi državna blagajnica nima nikakoršnih izgub navzlic znižanim tarifom! Baš nasprotno, odkar je železnica odnehala s predragimi tarifi, oživil se je promet na državnih progih in sedaj so dohodki višji nego so bili kedaj.

kako to doseči? To ga po polnem zmoti. Še ni dobro premislil ene stvari, uže se mu vsiljuje druga. Spomina se prejšnjega življenja pri materi. Dasi so živele v revščini, vender ga ni mati pošljala beračit, ni ga tepla, nikomur ni dopuščala, da bi ga žalil. Potem se spomni prvega dne pri teti, kako slabo se je jima sè sestro godilo pri nji, kako odurno se je jima zdelo novo stanovanje, in Fedka, ki je imel tako hudoben izraz na obrazu; spomina se, kako ju je teta prvič poslala beračit in kako sta bila obupana; le malo po malem sta se privadila. V njegovi obraznosti zdi se mu jasen samo en pomladanski dan, ko sta bila sè sestro nabrala mnogo, mnogo denarja — samo srebrnega — ko sta si bila nakupila kolačev ter jih jela na travniku v parku, kjer so rumenele prve cvetice in so tiči peli po zraku. Potem pa mu hitro švigne po glavi mnogo, mnogo raznih spominov, grdih in lepih, v otročje-zmešanem neredu . . .

V.

Teta zasmrči. Sestra začne stokati. Miša vstane in gre k nji.

Omrežje državnih železnic obsega danes okolo 4000 km. Bil je tedaj skrajni čas, da se uvede nova organizacija državne železnične uprave. To se je zgodilo z organizacijskim statutom, katerega je objavila včerajšnja številka državnega zakonika. Najvažnejše določbe tega znamenitega ministerskega ukaza so: Vrhovno ravnateljstvo vseh državnih prog je izročeno generalnemu ravnateljstvu, katerega vodi kot generalni direktor sekcijiski načelnik trgovinskega ministerstva. Njemu so podrejeni predstojniki posameznih oddelkov; podpira ga petvorica, od trgovinskega ministra na tri leta imenovanih članov železničnega sveta kot stalno svetovalstvo (*ständiger Beirath*). Delokrog generalnega ravnateljstva je zelo obširen; ono imenuje in povišuje uradnike, izimši višje uradnike z letno plačo nad 2000 gld., katere nastavlja trgovinski minister, ter jih prestavlja, v kolikor to ne pripada področju posameznih okrajnih prometnih direkcij; tudi tarife določati in spreminja je naloga vrhovnega ravnateljstva. V gospodarskih zadevah ga z nasveti podpira železnični svet, obstoječ iz petdeset članov, koje trgovinski minister imenuje na tri leta.

Izmed teh predlagajo kupčijske zbornice 24 (ljubljska in goriška skupaj 1), deželni kulturni sveti in kmetijske družbe 12 (ljubljska in celovška skupaj 1); predlagati se smejo le take osebe, katere so člani dotičnih kupčijskih zbornic, oziroma družbeniki dotične kmetijske družbe. Važnost tega železničnega sveta razvidi se uže iz tega, ker ima ta skupščina svoje nasvete dajati o normalnih in izrednih tarifih, o vožnem redu ter o načelih pri oddajanju posameznih zakladanj in opravih.

Za posamezne železnične okraje uvedeni so z novim organizacijskim statutom posebne prometne direkcije (*Eisenbahn-Betriebs-Directionen*). Trgovinskemu ministru pristaja po § 24 z Najvišjim potrdilom, določiti sedeže tem okrajnim direkcijam. § 28 odmerja področje tem oblastvom; obsega nič menj nego dvaindvajset toček, izmed katerih se nam najvažnejše vidijo one, katere dotičnim direkcijam

— Kako ti je? —

— Slabo! . . .

— Kje?

— V glavi, v prsih . . .

Brat poišče v žepu slaščico, ki mu je slučajno ostala, in jo dá sestri. Ta jo dene v usta.

— Ali bi rada pila?

— Daj mi!

On gre po tihoma, na prstih, zajet korec vode in jo prinese sestri, katera jo vso izpije. Brat zopet leže. Teta vstane in začne kuhati kavo ter vzbudi sina. Ona dva sedeta za mizo in začneta večerjati. Olja zopet zastoka.

— Česa ti manjka? . . . spregovori teta z navadnim, surovim glasom. — Kaka nežnost to v naši revii! . . . Le poglej me!

Deklica umolkne. Miša se hoče zajokati ali si ne upa. Dolgo sedi mati sè sinom. Olja se prevrača in polagoma začne blesti; brat je v skrbeh in ne pušča oči ž nje. Rad bi imel, da bi teta kmalu legla. Naposled se ona vleže. Deček gre takoj k sestri.

— Olja, kako je? (Konec prihodnjic.)

Listek.

Revni otroci.

Ruski spisal K. Maksimov, poslovenil K. Štrekelj.

(Dalje.)

Fedka je od veselja ves iz sebe; Miša sede na klop blizu sestri; nje se niso dotaknili. Teta povese nekoliko stenj v svetilnici in leže sè sinom spat.

— Kaj bodeva počela, ljubček moj! . . . Ni rublja ne najdeš pri meni! reče mati sinu. Ta molči.

— Jutri treba kaj prodati, bodi si kar koli! . . .

Miša se je vlegel na klop. Ves je potr in užaljen, pred vsem ga skrbi sestra, ki je počela na tihoma stokati in se prevračati po skrini. On ne spi. Različne misli se mu pojajo po glavi. Rad bi svoj opravek popustil in hodil v šolo, kakor tisti otroci, katere srečuje zjutraj; rad bi tako živel, kakor oni, ali

prisvajajo pravico, imenovati, povišati, predstavljati in odpustiti služabnike, predstavljati uradnike (izimši službenih predstojnikov) v okrajih, predlagati imenovanja na višje mesto itd. Ono razpolaga z mašinskim in voznim parkom, stavlja nasvete glede osebnih in tovrstnih tarifov ter pripravlja letne potrebščine na materialnih in inventarju. Produkciji dotičnih pokrajin bode sigurno ugajalo, da je ravnateljstvom zaukazano, pri vsaki večji oddaji razpisati natečaj ter ozirati se v prvi vrsti na domače pridelke lastnega okraja.

Največjo vrednost za nas v narodnem oziru pa ima § 7., kateri določa uradni jezik na državnih železnicah. S slovenskega stališča vsaj po našem mnenju se nikdo ne bode spodikal nad tem, da je za notranjo službo po vseh državnih progah, gališke izimši, vpejana nemščina za notranje poslovanje. Za nas je glavno vprašanje vendar le to, v katerem jeziku da uradniki poslujejo z občinstvom. Kolikokrat se je žalil narodni čut s tem, da so brezobzirni železnični uradniki samovoljno *brevi manu* odbijali pošiljatve s slovenskimi napisi! Koliko denarne škode izviralo je čestokrat iz tega, ker slovenščine nezmožen uradnik ni mogel občevati s slovenskimi potniki! Sedaj pa omenjeni paragraf strogo veleva, da se imajo vse uloge in dopisi posameznih strank rešiti v onem deželnem jeziku, v katerem so spisane. Vsi razglasi, napisi, okrožnice morajo biti prijavljeni tudi v dotičnem deželnem jeziku, in če v slovenski pokrajini slovenski vprašaj uradnika, ti je dolžan odgovarjati v domačem narečju. To načelo velja za vse urade, od okrajnega ravnateljstva počenši do zadnje selske postaje. Naravna posledica pa mu mora biti, da se na domačih državnih progah odslej le taki uradniki in služabniki nastavijo, kateri so slovenskega jezika po vsem zmožni. To je v istini principijelna, ob enem pa tudi gmotna pridobitev, za katero bode narod slovenski sigurno hvaležen sedanji vladi; naša naloga naj bode sedaj, posluževati se danih nam pravic ter paziti na to, da se vladine namere tudi dejansko uresničijo.

Vendar nam greni odkrito veselje nad novim organizacijskim statutom državnih železnic ena grenka misel, da namreč med onimi kraji, v katerih se bodo napravile okrajne direkcije, pogrešamo našo belo Ljubljano. Morda še ni prekasno, morda se bode dalo še kaj storiti v tej zadevi; v tem oziru spregovorimo še kako besedo o priliki.

Iz trgovinske zbornice ljubljanske.

(Dalje.)

XI. Iz poročila o poslovanju se objavijo naslednje važnejše reči:

1.) Ukazi c. kr. trgov. ministerstva, in sicer:

a) Poročilo, da se bode do jeseni 1884. l., kakor kaže, Budimpešta zvezala z železnico z Belim gradom in Nišem; in v poročilu tem se opozarja zbornica na velik pomen in važnost te zveze srbskih železnic z avstrijsko-ogerskimi za naš promet s Srbijo in mejnimi balkanskimi deželami, in na približanje poljedelskih krajev, kateri so za naš izvoz in našo trgovino sploh velike važnosti;

b) naročilo, naj se predložijo sestavljeni, dné 31. decembra 1883 obstoječi in industrijalni in trgovski obrti, in sicer v ta namen, da se more občasno konstatovati, kako je zakon o premeni in dopolnitvi obrtnega reda z dné 15. marcija 1883 vplival na število nekaterih obrtov;

c) vabilo, naj bi se trgovci in obrtovalci v zborničnem okraju opozorili, da je primerno in v njih lastno hasen, da se vse c. in kr. avstrijsko-ogerskemu konzulatu namenjene dopise poslovne vsebine adresujejo na dotični urad, ne pa na osebo dotičnega uradnega predstojnika. Primerilo se je namreč uže, da so bila vprašanja, katera so avstrijsko-ogerski obrtniki in trgovci stavili c. in kr. avstrijsko-

ogerskemu konzularnemu uradu, adresirana na konzulovo osebo; ta pisanja so pa zaradi službenega potovanja, dopusta ali zaradi premeščenja dotičnega opravilnika ali kje obležala ali se mu doposlala ter so mogla še le čez nekaj časa se h konzulatu vrniti; tako se je brez krivde konzulatove moglo odgovoriti na vprašanje večkrat prepozno.

2.) Na opetovane zbornične prošnje do c. kr. ministerstva zaradi upeljave puškarije v Kropi in Kamni Gorici je z ukazom c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z dné 31. marcija 1884, št. 4591, došla naslednja rešitev:

„Oziraje se na vlogo z dné 8. marcija 1884, št. 452, se naznanja slavni trgovinski in obrtni zbornici, da je naučno ministerstvo na zadevo o upeljavi puškarije pōtem obrtnega pouka neprestano obračalo svojo pozornost ter uže naročilo nadzorniku obrtnih učilišč mehanično-tehnične meri, c. kr. pravemu javnemu profesorju Leopoldu vitezu Hauffeju, da na mestu samem izvede strokovne poizvedbe.

Temu naročilu nameraval je prof. vitez Hauffe v teku meseca marcija 1884 ugoditi, a nastopivše slabosti so ovirale njega odpotovanje, zaradi tega se je za kratek čas odložiti moralo.“

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včerajšnja „Wiener Zeitung“ objavlja pravila organizacije državnih železnic. V interesu stalnega pravilnika v poslovodstvu državnih železnic pozdravila se bode definitivna organizacija gotovo povsod z zadovoljstvom. Železnična mreža potrebuje čvrsto organizacijo. Ne more se oponašati vladi, da se je morebiti prenašla gledé organizacije, kajti še le po dolgotrajnem in temeljitem razpravljanju večšakov odobril se je včeraj objavljeni statut.

Konferenca v zadevi železniškega davka, katera je predvčerajšnjem na Dunaji počela zborovati, razpravljala je včeraj o tem, ne bi li kazalo, pravice mest in dežel zagotoviti si pri upravnem sodišči. Slednjic sklenilo se je, da lahko to storé posamezni interesenti, da pa tak korak ne sme prečiti skupnega postopanja. Skupna akcija obstoji v tem, da se predloži peticija parlamentu in vladi.

Hrvatski sabor razpravljaj je včeraj o hrvaškem narodnem gledališču. Opozicija želi, da se podpora za narodno gledališče poviša od 32000 na 40000 gld. Poslanec Folnegovič nasvetuje, naj se višek 8000 gld. vzame iz proračuna za Vojno Krajino, ter pravi, da je vlada s tem, da je odpovedala službo osobju opere, prekoračila svoj delokrog. Vladni zastopnik Stanković rekel je, da bode vlada skušala vzdržati še za na naprej opero, ako bode proračun to dopuščal. Potem ko je še poročevalec Miškatovič v izvrstnem govoru zavračal opozicijo, sprejel se je predlog odbora z 61 proti 20 glasovi. Za predlog glasovali so tudi Starčević, Folnegovič in Kutuzović; proti predlogu grof L. Pejačević kot zastopnik mesta Zagreba, a njegov sin grof dr. Pejačević glasoval je za predlog, kar je vzbudilo občó veselost.

Ogerskemu državnemu zboru predložila se bo v prihodnjem zasedanju zakonska osnova, naj se državno-zborska doba, ki traja sedaj tri leta, podaljša na šest let. Kmalu se bode predložila tudi novela o reformi gospodske zbornice.

Tuje dežele.

Nemški državni kancelar, knez Bismarck, je zopet po dolgem molčanju enkrat govoril ter razložil svoje stališče nasproti vprašanju o kolonijah. Posebno važen v njegovem govoru je odstavec, v katerem se omenjajo razmere med nemško državo in francosko. Bismarck označil je odnošaj med obema državama kot zelo prijateljski. Ta izjava bode gotovo napravila silen utisek v nekem sovražnih si državah ter bode dobrodejno vplivala na mednarodno politiko sploh.

Francoska komora podelila je predvčerajšnjem ministru vnanjih zadev indemiteto gledé ugovora z Angleško tičočega se egiptovskega vprašanja.

Angleška zbornica poslancev sprejela je zakonsko osnovo o razširjenju volilne pravice brez ugovora. No da-li jo bode sprejela tudi gospodska zbornica, v kateri ima opozicija večino, je pač zelo dvojbeno.

V Tonkinu postalo je zopet prav živahno. Poročali smo uže, da so Kitajci napali oddelek francoske vojske ter ubili in ranili mnogo vojakov. Francoska vlada, ki je ravno nameravala jeden del svojih vojakov poklicati zopet nazaj v domovino, bode morala pomnožiti svojo vojsko ter zahtevati zadoščenja od kinezov. Bolj nego kedaj je sedaj verjetno, da res pride do boja med Francosko in „nebeškim kraljestvom.“

Dopisi.

Od Sv. Ane na Mali Gori dne 24. junija. Žalostne čase ima mežnar pri sv. Ani na Mali Gori v tem deževju, ki dan na dan lije in škropi ubogo ribniško dolino in, če se ne motim, vesoljni svet.

Razgled, katerega sem od tu navajen, zaprt mi je zdaj uže toliko časa in niti svojih znancev, sivih svatov *vis-à-vis* na Veliki Gori, ni mi dano gledati, ker so v eno mer zaviti v goste meglé.

Ko bi človek bil v ribniškem trgu, tam bilo bi uže drugače, ne bi se dolgočasil, kakor se dolgočasim tukaj. Tam imajo čitalnice, pardon, ne, čitalnice nimajo, a imajo kegljišč čez potrebo, imajo kavarno in strelišče. Zadnje je sicer bilo dalo povod k marsikateremu prepiru, ker ga niso postavili na pravo zemljo ali kaj, vendar se bo stvar baje v kratkem poravnala. Na strelišči se slabo vreme čisto pozabi, in čitalnice sedaj v Ribnici še treba ni. To so bili modri možje, ki so je še o pravem času razdrli, če ne bi jo bili sedaj morali, ali bi se pa vsled tega celó strelišče ne bilo moglo zidati. To bi bila velika škoda, kajti na novem strelišči veje pravi narodni duh. Če kedo o tem dvoji, naj se pa sam prepriča, da je res.

Prijetno je tedaj v ribniškem trgu tudi brez čitalnice, a mežnarju od sv. Ane je malo predaleč, da bi se hodil doli zabavati; pa strmina, strmina, ta ni za nalušljiva pluća.

A v ribniški dolini se sploh povsod prijetno živi. Tam doli v „Lončarjih“ imajo zopet druge zabave. Požarna straža razveseljuje ljudstvo s svojimi spretnimi vajami in kedar se ji zazdi, naroči si v Trstu zaboječek bengaličnih ognjev, spravi se po noči na prijetni hriček tam nad Dolenjo Vasjo ter zažiga te ognje, da je cela dolina čarobno razsvitljena. Tako vsaj bilo je pred ne dolgim časom in upam, da tudi zdaj še ni treba peti: „*Sic transit gloria mundi*!“

Čitalnice pa je tukaj še manj treba. Nado mestujejo jo po polnem mnogoštevilne „ožage“, ki se tukaj nahajajo. Marsikateri čitatelj ne bo vedel, kaj je ožaga, kako naj tedaj to razložim? Ko bi znal tako dobro definirati, kakor oni popisovatelj zadnjih turških bojev, ki na vprašanje, kaj je torpedo, odgovarja: „Torpedo je taka peklenska mašina“ itd., ko bi tedaj jaz znal tako dobro razlagati, kaj bi me skrbelo! Vendar naj po svoji moči poskusim dopovedati, kaj in kaka je ožaga. Ožaga je peč, v kateri se pršeni lonci in druge posode ožigajo. Okoli peči napravljeno je revno, za silo zbito, vse ogorelo in zakajeno leseno poslopje, ki daje le za silo zavetja onim, ki so notri. Tukaj se tedaj lonci ožigajo. A zaradi tega ta poslopja niso tako imenitna; stvar je druga. Sem namreč ob slabem vremenu prihaja vsakdo, ki nima drugega opravila in ki mu je dolg čas. Tu polegajo stari in mladi okrog ognja ter pečejo krompir na različne načine, pa pripovedujejo take eden drugemu, da ne pridejo iz smeha. Tukaj teče zibel slovečemu ribniškemu dovtipu, semkaj naj pride, kedor hoče vedeti, kaj je humor!

O bili so časi, ko je tudi mežnar od svete Ane krompir pekel pri ožagi ter se smijal, prav od srca smijal; zdaj pa je sam, tako sam!

Tam doli tedaj tudi ne vedó za dolg čas, a meni na Mali Gori se godi drugačna. Ni mi ostalo drugzega, kakor da sem pričel različna premissljevanja, ki jih pa za danes še zase obdržim. Če se mi bo zazdelo, jih pa v prihodnjem nekoliko prijavim.

Iz **Novega Mesta** 25. junija. [Izv. dop.] (Pet šol — pa nič denarja.) Pri nas in v okolici bi se moralo zidati pet novih šol, ako bi šlo tako gladko, kakor ukazujejo z ene strani šolske gosposke, in kakor želé z druge strani nekateri šolski prijatelji in domoljubi. Naše mestece potrebuje namreč za svojo deklinško šolo poslopja, Šmihel isto tako za svoje veliko število otrok; v tej fari želi pa še sl. c. kr. deželni šolski svet dveh novih šol, in šolske sestre bi tudi rade tu blizu ustanovile novo samostansko deklinško šolo. Kaj ne, to bi bil velik napredek, ako bi se vse to izvesti dalo? Pa kaj, vsi udeležniki se bojé troškov — malo in revno naše mestece, kakor tudi šmihelska občina, pa tudi šolske sestre niso dovolj še podkovane, da bi kar pričele z zidanjem. In vendar se mora vsaj v zadevi novomeške deklinške šole in učilnice pri fari Šmihel kaj ukreniti. Prva je odvisna le od milosti privatnih oseb, ki jo jemljó pod streho, druga, ki tiči uže veliko let v čisto majhni, majhni kmetski sobici, isto tako. Pet šol zidati v tako malem obsegu, bi jaz — če bi se rad imenoval šolskim prijateljem *pa excellence* — nikakor ne svetoval — ampak samo dve. Mesto naše z vsemi najbližnjimi vasi na desnem in levem bregu Krke naj zida v mestu štirirazredno šolo (večinoma za deklice, kajti veliko okoliških dečkov se lahko sprejme v izvrstno samostansko štirirazredno moško) in razen te naj bi se morebiti še v Stranski Vasi ali v Birčini Vasi postavila še mala šola (podružnica). V Šmihelu bi potem šole ne bilo treba, isto tako ne v Smolenji Vasi, od koder otroci nimajo ravno daleč v mesto. Takov projekt bi se z najmanjšimi troški za mesto in okolico dal izvršiti. Zanj je vneto tudi mesto — le zastop šmihelske občine in šole ne. Poslednji se pa itak vsemu protivi; zoperstavlja se sploh vsemu, kar bi šoli koristilo. Uže kacih 20 let imajo tako šolsko luknjico za 200 otrok in več, da je v nji samo za 10 do 15 otrok prostora. Stane jih pa tudi le kacih 50 gld. na leto. Naj bi v tej zadevi šolske gosposke, zlasti c. kr. deželni šolski svet, tako ukrenile, kakor želé šolski možje v Novem Mestu, ki so taki prijatelji svoji občini, kakor sosednim vsem, katerim uže toliko let dovoljujejo, da hodi precej okoliških otrok v novomeške šole, kjer jih nič ne stanejo. Dovoljujem si torej še enkrat poudarjati: mesto naj se z vso tisto okolico, kjer še šole ni, po polnem združi — in z združenimi močmi se bode dalo kljub slabemu materialnemu stanju ljudstva več storiti nego do sedaj.

A. II.

Iz **Trebnjega** 26. junija. [Izvirni dopis.] Kozé pri nas še niso prenehale — še umrje tu pa tam v fari kdo za kozami. Vrh Trebnjega je več ljudij za kozami bolnih — in šola, ki uže dolgo praznuje, ne more se otvoriti, ker so v šolskem poslopju kozavi (cerkvenčevi) otroci.

Razne vesti.

(Morska bitka pri Trstju.) Tacega prizora, kakoršnega so imeli 25. junija prebivalci tržaškega mesta, pač še ni videlo človeško oko na zelenih valovih tržaškega zaliva. Morska bitka, ki jo je bila naša mornarica, privabila je nešteto gledalcev deloma na obrežje, deloma na najete parnike, s katerimi so se peljali v bližino zanimivega manévra. Avstrijski Lloyd je zakuril pet parnikov; med njimi je švigalo obilo privatnih ladjic, ki so kakor mladiči pluli krog starih, velikih kolosov. Malo pred 7. uro zjutraj odplula je c. kr. eskadra na morje; pred njo se je zibala ladija prapornica mornarskega poveljnika barona Sternečka. Za

vsako veliko parno ladijo plula je mala torpednica; njihova „ladija maternica“ sledila jim je na levem krilu. Ob polu 9. uri zadel je s poveljnikove barke strel, in ladije so se postavile v bojno pozicijo. Jele so se premikati jedna proti drugi in streljati. Potem so se ločile in zopet napadle med silnim gromenjem topov; konečno so torpednice imele svoj manéver, in vse brodovje je izvrševalo razne pozicije na morji. Ob 11. uri je bila vaja pri kraji, in mornarica je odplula v luko, kjer so vrgli zopet sidre v vodo. Operacije s torpednicami so bile žalibog gledalcem skoraj nevidljive. Gost smodnikov dim vlegel se je bil krog parnikov in jih zakril očem. Le tenko piskanje se je čulo iz goste megle — bila so znamenja torpednic, s katerimi so označevale trenotek, ko v pravem boji spusté torpedo pri sovražni ladiji. Na prapornici barona Sternečka bil je navzoč namestnik baron Pretis s svojo soprogo in družimi odličnimi gosti.

— (Maščevanje.) Iz St. Pöltna poročajo listi: Črevljarski pomočnik Josip E. je uže dolgo hodil za posestnikovo hčerko Ano Sch., ki pa ni hotela nič čuti o tacem ljubimcu. Dne 24. t. m. jo je fant počakal pri vodnjaku in ko je prišla, je zavpil: „Najprej zabodem tebe, potem se bodem pa obesil!“ Vrgel jo je na tla in zabodel štirikrat z ostrim nožem. Razmesaril ji je desno lice in jo zabodel dvakrat v prsa, jedenkrat v hrbet. Potem je zbežal v gozd, kjer so ga drugzega dne našli in prijeli. Deklica je še vedno v nezavesti in zdravniki nemajo nikacega upanja, da bi okrevala.

— (Strela) vdarila je v železniški vlak na progi Draždane-Lipsija. Vsi potniki so čuli hud električni vdarec, nekateri v nogah, drugi v glavi, a hudega se ni nobenemu nič pripetilo. Vlak se je brez zamude peljal dalje.

Domače stvari.

— (Requiem za cesarja Ferdinanda.) Danes ob 10. uri dopoludne bral je mil. gospod stolni prošt Josip Zupan slovesno črno mašo z mnogo asistenco za ranjcega cesarja Ferdinanda. Navzoči so bili: c. kr. deželni predsednik baron Winkler, fml. baron Reinländer, c. kr. dvorni svetnik grof Chorinsky, c. kr. vladni svetnik pl. Wurzbach, mnogo c. kr. gg. uradnikov deželne vlade, finančne direkcije in pošte, predsednik deželne sodnije g. Kapretz, predsednik kupcijske zbornice g. Kušar, deželni odbornik in cesarski svetnik g. Murnik, podžupan g. Petričič z mestnimi odborniki, magistratni svetnik g. Perona, šolski nadzornik g. Smolej in mnogo c. kr. profesorjev in drugzega vernega občinstva.

— (Izpred porotnega sodišča.) Včeraj dopoludne bil je tožen 21letni rudarski delavec Matevž Komar iz Št. Lenarta zavoljo hudodelstva uboja. Dne 17. februarija l. l. zbralo se je v gostilnici g. Brateja v Lokah pri Zagorji dokaj rudarskih delavcev in kmetskih fantov. Zatoženi je prišel s svojim prijateljem Železnikarjem v gostilnico in prisel sta k posebni mizi, kjer sta bila sama. Pri drugi mizi pa so sedeli domači fantje iz Lok in skupno pili. Iz kroga domačih fantov se dvigne Martin Bokav, gre k mizi zatoženca Matevža Komarja in mu založi gorko zaušnico, rekoč: „Ti bodeš še danes letel!“ Martin Bokav se vrne potem k mizi svojih sopivcev in oblastno udari z litersko steklenico po mizi, da se je razlilo vse vino, in zatrjeval fantom, da na nje ni nič jezen. Fantje so se potem kar vsuli krog mize, kjer je sedel zatoženi Matevž Komar s svojim prijateljem Železnikarjem, in pričeli so ju kar od kraja suvati in brcati. Naposled je zgrabil Bokav Železnikarja in in ga porival toliko časa iz sobe, da ga je spravil do štiri metre visokoga mostovža, preko katerega ga je hotel vreči na zemljo. Zatoženi Matevž Komar pripoveduje, da se je bal za življenje svojega prijatelja; letel je na mostovž, kjer sta se Bokav in Železnikar metala, odprl nož in sunil Bokava od zadaj v obadva stegna z veliko silo. Na to je Bokav izpustil Železnikarja in oba sta odšla v vas Kisence. Bokav se je takoj zgrudil na tla in komaj se privlekel do hleva gostilnice, kjer je obležal in kmalu umrl. Zatoženi Komar je šel, ko je zvedel o smrti Bokava, nazaj k umrlemu in se prijavil drugi dan sodniji. Zdravniki so izpovedali, da ni umrl Bokav vsled prizadetih ran in tudi ne na skrvavenji, temveč za to, ker ga je zadel mrtvoud

živcev. Porotniki (načelnik g. Anton Klein) zanimali so vprašanje zaradi uboja, potrdili pa vprašanje na teško telesno poškodbo; pritrdili so tudi vprašanju, je li hotel zatoženi v sili braniti in rešiti svojega prijatelja Železnikarja, tako tudi pritrdili, da je to obrambo prekoračil. Sodišče je obsodilo zatoženca Matevža Komarja na šest mesecev ječe. — Popoludne je bil zatožen 47letni Fran Zadnikar, kamnoseški pomočnik iz Bačne v poljanski dolini, hudodelstva teške telesne poškodbe. Dne 11. novembra 1883 bil je zatoženi v gostilnici Jeseršekovi v Bačni. Zatoženi Zadnikar bil je uže precej pijan od žganja, ko mu začne mizarski pomočnik Jaka Rupar nagajati, da mu bode prevzel ljubico. Zatoženi Zadnikarja kri se razgreje, ko je slišal, da ima zgubiti svojo „šocko“, takoj udari svojega namišljenega tekmeca Jakoba Ruparja z rovnico po glavi, tako da se je revež precej zgrudil in bil tri dni v nezavesti, mnogo časa bolan in ko je okrevl, zgubil je tudi po polnem sluh; vrh tega je postal božjasten in ni za nobeno delo. Pred sodiščem odgovarja poškodovani Rupar le na vprašanja, katera mu zapisnikar na polo papirja zapiše. Zatoženi dejanje po polnem obstane. Porotniki (načelnik gosp. Anton Klein) so potrdili vprašanje zaradi hudodelstva teške telesne poškodbe in da je vsled udarca Jakoba Rupar oglušil, zanimali pa vprašanje, da bi bilo oglušenje trajno. Sodišče obsodi zatoženca Zadnikarja na štiri leta teške ječe in izreče, da ima plačati Ruparju za bolečine in izgubo sluha 50 gld., kolikor je poškodovani sam zahteval. Ko so odšli porotniki po skleneni obravnavi iz dvorane, vpraša obsojeni Zadnikar porotnika prav najvno: „No gospod, kaj bo pa zdaj?“ Le ta mu odgovori: „Štiri leta idete na Grad, in potem bo stvar opravljena!“

— (Kegljanje za dobitke) v korist „Prvemu narodnemu domu“ v Rudolfovem se je pričelo 23. junija. Izvrstna domača postrežba v gostilnici gospé Roze Brunnerjeve in domoljuben namen napotila bodeta — tako se nadejamo — gotovo mnogo prijateljev kegljanja, da po svoji moči pripomorejo k skupnemu cilju. „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna — palača!“

— (Anarhist na potovanji.) Drugzega junija je imel v gostilnici „pri Kraljiči“ v Šent Vidu nek mizarski pomočnik iz Ljubljane „potno predavanje“, v katerem je gmel zoper oblasti, zoper uradnike in žandarje in trdil, da ne bode prej dobro, preden ne bodemo vsi „glij“. Nadalje je rekel: Nas — namreč nas anarhistov — je uže toliko, da bomo v enem letu z dinamitom razgnali vse v zrak!... Tako in jednako se mu je bledlo. Morebiti moža ni toliko razvnel princip anarhistov, kakor kupica Kraljičevega vina; vendar se bode predrzna klepetulja morala zagovarjati pred sodnijo.

— (Cerkven rop.) V noči med 22. in 23. junijem poskušal je neznan lopov odpreti cerkveno pušico v cerkvi na Limbarski Gori (okraj kamniški). Ker se mu to ni posrečilo, šel je v zakristijo, odprl tam s ključem, ki je tičal v ključanici, omaro in pobral iz nje štiri kelihe (dva srebrna in dva bakrena), tri pozlačene patene in dve posodici za kadilo. Vse te stvari je zvil in pomečkal skupaj — a vseh ni vzal seboj. Vender je škoda nad 100 gld., ker posode niso več za rabo. Po tem dejanji odprl je pušico bližnje kapelice — a tukaj ni nič našel; bila je prazna, ker so ravno prejšnjega dne pobrali novce iz nje. Ropar se je bil menda zvečer skrtil v cerkev in se pustil zapreti vánjo. Všel je iz svetišča lahko, ker so bila mala cerkvena vrata od znotraj zaprta; zjutraj so jih našli odprta, a ne poškodovana.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Rim, 28. junija. „Popolo Romano“ zatrjuje, da bolezen v bolnici v Ventimigliji osamljene osebe, kakor dokazano, ni kolera.

Pariz, 28. junija. Kolera se ne razširja v Toulonu je umrlo 7 oseb za kolero. Vest o koleri v Marseille-u se dementuje; umrla je le jedna oseba za kolero, namreč nek iz Toulona prišli licejalni gojenec.

Dunaj, 27. junija. V Ventimigliji (mesto v italijanski provinci Porto Maurizio, ob železnici Genua-Nizza in na izlivu Roje v Srednje Morje) sovčeraj prijeli mladega potnika, dospevskega iz Toulona; kazali so se pri njem simptomi lahke kolere. Dejali so ga v tamošnjo bolnico, ločili ga od drugih bolnikov in vse primernoukrenili.

London, 27. junija. V spodnji zbornici izjavil je Gladstone, da se kaže, da hočejo velesile mnenje gledé francosko-angleške pogodbe toliko časa pridržati, dokler ne zvedó daljših predlogov. Vse velesile, Porta tudi, se bodo udeležile konference. Vsled želje Gladstoneve sprejel se je zakon o reformi v tretjem čitanju brez glasovanja; grajalni *votum* prestavil se je na ponedeljek. Fitzmaurice izjavlja naznanilo britanske vlade, da je portugalska ratifikacija kongijske pogodbe brez koristi, ker velesile ugovarjajo. Čuje se, da se italijanski odgovor gledé francosko-angleške pogodbe ugodno glasi.

London, 27. junija. „Daily News“ naznanjajo iz Kahire: Padeč Berbera se potrjuje. 26. maja vdala se je nenadoma napadena posadka po hudem boji. Sovražnik je skoro vse posekal. Malo jih je všlo. Žene in otroke so pustili pri miru.

Sredec, 27. junija. Knez je odpotoval v Varno, ministra Cankov in Saratov v Tirno.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 28. junija.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80·05
„ „ „ srebri	81·20
Zlata renta	102·15
5% avstr. renta	95·60
Delnice národne banke	857·—
Kreditne delnice	297·30
London 10 lir sterling	121·80
20 frankovec	9·69
Cekini c. kr.	5·77
100 drž. mark	59·60

Uradni glasnik

z dne 28. junija.

Eks. javne dražbe: V Kranji zemljišče Aleša Stullerja iz Bašlja dne 11. jul. (2. narok). — Na Vrhniki zemljišče Gašperja Krašovca (1240 gld.) dne 25. jul., 26. avg. in 26. sept. — V Tržiči zemljišča Petra Likarja iz Golnika dne 21. jul. (3. narok). — V Metliki posestvo Josipa in Ané Doljac iz Draščic (4430 gld.) dne 13. avg., 12. sept. in 11. okt. — V Vipavi zemljišče Janeza Škerlja iz Vipave (255 gld. 50 kr.) dne 19. jul., 19. avg. in 19. sept. — V Radečah posestvo Jos. Oblaka iz Radeč (3140 gld.) dne 12. avg., 12. sept. in 14. okt. — V Novem Mestu zemljišče Fr. Zajca iz Mirne Peči (240 gld.) 24. jul., 27. avg. in 25. sept.; posestvo Fr. Gričarja iz Družinske Vasi (1080 gld.) dne 24. jul., 27. avg. in 29. sept.

Tuji.

Dne 26. junija.

Pri **Maliči:** Bachmann, trgovec, iz Milana. — Posner, trgovec, iz Draždan. — Freudenthal, Pressburger, Kassler, Rideli in Hochmuth, trg. potovalci, z Dunaja. — pl. Szüry, kr. avstro-oger. minist. tajnik, iz Budimpešte. — Bestebner, kipar, iz Zagreba. — Baron Dumreicher iz Janušovic. — Waltz, trgovec, in Szabo, zasebnica, iz Trsta. — Faklin, žel. uradnik, iz Judenburga. — Kurzthaler, fabrikant, iz Domžal.

Pri **Slonu:** Kulka, trgovec, in Singer, trg. potovalec, z Dunaja. — Jeranof, zasebnik, iz Hrvatske. — Znidaršič, zasebnik, iz Idrije.

Pri **Avstr. carji:** Cinusa s soprogo iz Kahire. — Stuller iz Trsta. — Rath in Mauks, trgovca, iz Budimpešte.

Umrli so:

V bolnici:

Dne 25. junija. Jurij Markovič, delavec, 60 l., pljučna tuberkuloza. — Janez Tekavec, delavec, 52 l., oslabljenje močij.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
27. junija	7. zjutraj	739·05	+17·6	bzv.	obl.	0·80
	2. pop.	737·82	+22·8	szpd. sl.	d.	dež
	9. zvečer	738·66	+18·0	bzv.	d. js.	

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Zmožen kovač

in (59) 3—2

živinozdravniški pomočnik

išče se za neki najobljudeni kraj na Notranjskem. Ponudbe prosi se na uredništvo tega lista.

65 kr.

velja par dobrih

glacé-rokavic

z dvema gumboma
za gospe

pri

J. S. Benedikt-u

pri „Spinnerin am Kreutz“, Stari trg.

Japonska ajda

edino prava in ravno naravnost došla

se dobi letos zopet,

kilo 28 kr., z njenim natančnim popisom le pri

J. R. Paulin-u

zaloga špecerijskega blaga

v Ljubljani.

Ona je posebno izvrstna tudi za zeleno krmo in v prid čebelam.

NB. Nahaja se neka sibirski ajda v kupčiji, japonski le v podobi zrnja po polnem enaka, ali v njenem bogatem pridelku nikakor ne, torej „pozor“ pri nakupovanju. (60) 7—1

500 hektolitrov izbornih vin

večinoma iz l. 1888 iz biželskih in sromeljskih vinogradov, prodá v Brežicah

Lenart del Cott.

Potovalec,

ki je uže Kranjsko, Hrvatsko in Istro prepotoval z manufakturnim blagom v velikem, se za neko dunajsko firmo išče. Več se izve v upravnistvu „Ljub. Lista.“

Veliko posestvo

na Gorenjskem,

arondirano, mično ležeče blizu dobro obiskovane kopalji, z lepim in gozdom obdanim gradom, izvrstno zemljo za pšenico, krasnim gozdom za posekavanje, kraj je sploh jako ugoden za razpečevanje raznoterih izdelkov; na posestvu je mnogobrojni živeči in mrtvi *fundus instructus* — se pod ugodnimi pogoji

prodá.

Pojasnila podaje g. dr. V. Zarnik, odvetnik v Ljubljani.

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gospodu Jul. pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani na Mestnem trgu.

Zamán vporabljal sem pri kašlji in pljučnih bolečinah razna sredstva, dokler nijsem poskusil Vašega soka iz kranjskih planinskih zelišč à 56 kr., in z veseljem sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 steklenice.

Spoštovanjem Vaš udani
Josip Malešič v Sisku.

!!Priznanje!!

Protiv bolečinam v glavi in želodcu!

Gospodu lekarnarju Trnkoczy-ju v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Z veseljem Vam naznanjam, da so mi Vaše kri čistilne kroglice, skaljica po 21 kr., izredno dobro služile. Vročina, katero sem čutila po vsem telesu, potem hudi glavoból in sem ter tje napadajoča me mrzlota, sami nasledki zapretja in želodčnega katarja, ponehali so, hvala Bogu, po polnem, ko sem uživala Vase kri čistilne kroglice, tako da ljudje že pravijo, da sem veliko bolj zdrava videti.

Zahvaljevaje se Vam v novič prav iskreno, Vas prosim, da mi pošljete za 1 gld. 5 kr. še en zavitek teh takó izvrstno delujočih kri čistilnih kroglic.

Pozdravlja Vas, sem najudanejša
Lucija Šlibar.

Salicilna ustna voda, aromatična, vpliva oživljavačo, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek, splošno priljubljen, vpliva zelo oživljavačo in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

Najnovije spricalo.

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim vspehom in priporočati ja moram vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice. Spoštovanjem (52) 8—2 Anton Slama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna pri „Samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.

A. Mayer-jeva
trgovina

piva v steklenicah

v Ljubljani

priporoča

carsko in izvožno marcno pivo

v zaboječkih po 25 ali 50 steklenic.